

BONDSREGELS **VAN DE MAAS EN WAALSE BILJARTBOND.**

Art.1.

De teams zullen volgens krachtsverhouding in verschillende libre klassen worden ingedeeld. Het is toegestaan met maximaal twee teams van een en dezelfde vereniging of clublokaal in een zelfde klasse uit te komen.

Art.2.

Gespeeld wordt in de eerste klasse met teams van 3 spelers, in alle overige klassen met teams van 4 spelers.

Art.3.

De deelnemerslijsten moeten binnen zijn voor een door het bestuur nader te bepalen datum.

Art.4.

Gedurende de competitie kan niet van vereniging worden veranderd.

Art.5.

Elke speler van een team moet volgens de moyenne rangschikking spelen.

Art. 6.

Bij invallen dient opgeschoven te worden volgens het gemiddelde.

Art. 7.

In de eerste klasse is het voor teams niet mogelijk om met minder dan drie spelers op te komen. Invallers zijn wel toegestaan.

Art. 8.

Wanneer een team opkomt met drie spelers, speelt de laagst geplaatste speler (de nummer drie) een dubbele partij. De dubbele partij is altijd de 4^e partij en de speler moet 5 caramboles meer maken dan zijn eigen oorspronkelijke aantal caramboles.

Art. 9.

Elk team dat niet volgens de reglementen speelt (**o.a.** punt. 8, 11, 12, 13 en 30) kan worden beboet. Het bestuur kan in deze een boete heffen van € 15,00 tot € 25,00.

Bij vaker herhalen kan het bestuur beslissen tot het geven van strafpunten en/of een hogere boete.

Art. 10.

Het thuisspelende team bepaalt in welke volgorde gespeeld wordt.

Art. 11.

Per team zijn maximaal zes (6) verschillende invallers per seizoen toegestaan. Er wordt dan van onder naar boven opgeschoven volgens het gemiddelde. De invaller speelt zijn eigen gemiddelde dan wel het minimum aantal caramboles van de betreffende klasse.

Art. 12.

Indien het aantal toegestane invallers per seizoen wordt overschreden worden deze partij/en te allen tijde als verloren verklaart. Mocht deze reservespeler zijn partij hebben gewonnen dan krijgt hij/zij 0 punten en een boete van € 15 en de tegenpartij behoudt zijn behaalde punten van deze wedstrijd (ook de bonuspunten).

De vereniging van deze reservespeler krijgt ook een boete van € 15,--.

Art. 13.

Als invaller mag een speler in alle teams spelen.

Art. 14.

Het aantal te maken caramboles van iedere speler wordt bepaald door zijn moyenne te vermenigvuldigen met 25 (speelbeurten) met dien verstande dat voor iedere klasse een minimum aantal te maken caramboles geldt volgens onderstaande tabel:

Eerste klasse	: minimaal 55 caramboles
Tweede klasse	: minimaal 40 caramboles
Derde klasse	: minimaal 30 caramboles
Vierde klasse	: minimaal 25 caramboles
Vijfde klasse	: minimaal 20 caramboles
Zesde en volgende klasse	: minimaal 15 caramboles

Dit minimum aantal caramboles kan door het bestuur worden gewijzigd. Spelers met een moyenne vanaf 10.00 kunnen ervoor kiezen te spelen met de grote hoek (GH) of 38/2.

Deze keuze dient voor aanvang van de competitie te worden bepaald.

Een tussentijdse overgang naar een ander spelsoort is niet mogelijk.

Indien een speler kiest voor de GH (grote hoek) of 38/2 wordt zijn gemiddelde conform de voorschriften van de M.W.B.B. vastgesteld volgens onderstaande interval tabel.

Gem.Libre K.H. - Libre G.H. car. - Kader 38/2 car.

10.00 – 12.00	>.....150	>.....130
12.00 – 15.00	>.....175	>.....140
15.00 – 18.00	>.....200	>.....150
18.00 – 21.00	>.....225	>.....160
21.00 – 25.00	>.....250	>.....170

Wanneer een speler een officieel kadernorm heeft, zal hij worden ingeschaald volgens nader te bepalen interval van de M.W.B.B.

* Wordt er 38/2 gespeeld kan/mag de tegenpartij een beroep doen het tellen/arbitreren te laten verrichten door het team dat een speler heeft die 38/2 speelt of een teller/arbiter die daarvoor geschikt is.

Art. 15.

Het thuis spelende team is verplicht het wedstrijdformulier in te vullen. Dit formulier moet door beide teamleiders worden ondertekend en in dezelfde speelweek worden ingeleverd c.q. moet zijn opgestuurd, dan wel op een andere door het bestuur aangegeven wijze zijn aangeleverd aan de competitieleider der MWBB (zie ook wedstrijdformulier). Als het thuis spelende team het wedstrijdformulier te laat opstuurt c.q. aanlevert kan een boete worden opgelegd van € 15,00 en € 25,00 bij herhaling.

Het invullen van het wedstrijdformulier moet duidelijk en waarheidsgetrouw gebeuren en beide teams zijn hiervoor aansprakelijk. Bij onjuiste invulling zijn beide verenigingen aansprakelijk en zal een boete worden opgelegd van tenminste € 15,00 per vereniging en € 25,00 bij herhaling. Het bestuur kan in sommige gevallen beslissen tot het geven van strafpunten en /of hogere boete.

Indien de wedstrijdformulieren in 2 voud worden aangeleverd i.v.m. het aanleveren van de uitslagen via internet, dan moeten de wedstrijdformulieren tenminste 4 weken tot na het einde van de competitie worden bewaard. (zie wedstrijdformulier).

Art. 16.

De tellijsten, die tijdens de wedstrijden worden ingevuld, moeten worden bewaard door de teamleiders/leidster en bij opvraag aan het bestuur van de MWBB worden overlegd.

Art. 17.

Elke vereniging is verplicht per team een teamleider aan te stellen. Deze moet bij de competitieleider van de bond worden opgegeven en is tevens verantwoordelijk voor het juist invullen en het versturen van het wedstrijdformulier.

Art. 18.

Onder nieuwe spelers worden verstaan, zij die nog nooit, of langer dan twee jaar geleden, in de voorafgaande competities hebben meegespeeld. Iemand die ophoudt met biljarten en binnen 2 jaar daarna weer begint, wordt niet beschouwd als een nieuwe speler, maar begint weer met zijn laatst gespeelde moyenne. Dit moyenne wordt herzien conform art. 19. Elke vereniging is verplicht nieuwe leden als zodanig kenbaar te maken.

Art. 19.

Nieuwe spelers worden herzien na 3 wedstrijden, na 6 wedstrijden en op de helft van de competitie. Het gemiddelde op de helft van de competitie geldt verder voor de lopende competitie.

Alle spelers die 30% of meer boven hun aanvangsgemiddelde spelen kunnen na de eerste helft van de competitie worden herzien.

Art. 20.

Uitstel van een vastgestelde wedstrijd is slechts mogelijk bij zeer slechte weersomstandigheden en in die gevallen wanneer er sprake is van overmacht. Een dergelijk uitstel kan slechts plaatsvinden na melding aan de competitieleider. In geval van slechte weersomstandigheden dient contact te worden opgenomen met de teamleider van de andere vereniging en wel tot uiterlijk 19.00 uur van de betreffende speelavond. Andere gevallen van uitstel kunnen slechts plaatsvinden in overleg met de competitieleider. Een uitgestelde wedstrijd dient in elk geval in dezelfde week te worden gespeeld of een week eerder en wanneer dat niet mogelijk is, uiterlijk in de week daaropvolgend. Indien de wedstrijd dan nog niet gespeeld is, bepaalt de competitieleider een plaats en datum waarop de wedstrijd gespeeld moet worden.

Bij uitstel zonder in kennisstelling van de competitieleider worden betreffende verenigingen aansprakelijk gesteld en beboet met een bedrag van tenminste € 25,00 en maximaal € 50,00 per vereniging bij herhaling. De wedstrijden dienen te worden gespeeld in de clublocatie zoals die aan het begin van de competitie is opgegeven.

Art. 21.

Zijn op een speelavond geen drie spelers van een team aanwezig, dan wordt dat team als niet te zijn opgekomen beschouwd. Zie hiervoor ook punt 25.

Art. 22.

Voor de eerste klasse geldt: de aanvang van de wedstrijd is vastgesteld op 20.00 uur. Voor alle overige klassen geldt: de aanvang van de wedstrijd is vastgesteld op 20.15 uur.

Een speler die om 22.00 uur nog niet aanwezig is, heeft zijn partij verloren. Dit moet wel op de voorzijde van het wedstrijdformulier worden vermeld.

Art. 23.

In de eerste helft van de competitie, tot 1 december, kunnen eventueel nog nieuwe spelers worden aangemeld voor deelname aan de lopende competitie. In de tweede helft van de competitie is dit niet toegestaan. Het bestuur kan hierop uitzonderingen maken.

Art. 24.

Bij eventuele geschillen is het bestuur verplicht beide partijen die hiermee te maken hebben, ter verantwoording te roepen c.q. te horen. Beide partijen hebben het recht zich te verweren tegen mogelijke beschuldigingen. Per team wordt uitsluitend de teamleider opgeroepen.

Art. 25.

Teams die niet opkomen, krijgen een boete van € 25,00. Daarna wordt de wedstrijd opnieuw vastgesteld door de competitieleider. Een team dat dan weigert te spelen krijgt een boete van € 50,00 en wordt uitgesloten van verdere deelname aan de competitie. Voornoemde boetes moeten binnen 10 dagen worden voldaan, anders heeft het bestuur het recht de betreffende vereniging voor competitie-deelname te schorsen

Art. 26.

Bij het niet opkomen van een team is het wachtende team ook verplicht dit aan de competitieleider mede te delen, daar anders ook het wachtende team mede verantwoordelijk wordt gesteld voor de gang van zaken. Als een team zonder geldige reden niet aanwezig is voor een wedstrijd dan wordt dit team direkt uit de competitie genomen en krijgt tevens een schorsing voor het volgende seizoen, de vereniging van dit team krijgt een boete van € 50,--. Bij alle teams die tegen het geschorste team hebben gespeeld, worden alle behaalde punten in mindering gebracht.

Art. 27.

Een team dat zich terugtrekt uit de competitie wordt beboet met € 50,00.

Art. 28.

Spelers die zich niet correct gedragen tegenover medespelers, arbiter, competitieleider of bestuursleden kunnen door het bestuur worden geschorst.

Art. 29.

Spelers die in een andere vereniging binnen de MWBB willen gaan spelen moeten ten allen tijde een overschrijvingsformulier aanvragen bij de competitieleider. Elke overschrijving moet voor 1 juli van het lopende jaar bij de competitieleider ingeleverd zijn. Het overschrijvingsformulier moet ondertekend zijn door de secretaris van de oude vereniging. Heeft de speler niet aan zijn verplichtingen voldaan kan hij niet bij een andere vereniging gaan spelen.

Art. 30.

Als een speler niet zijn juiste moyenne speelt of tussentijds is verhoogd en hier geen gehoor aan geeft verliest deze zijn partij. Wint zijn tegenstander

behoud deze zijn punten(ook bonuspunten).
De speler die niet zijn goede moyenne speelde krijgt nul (0) punten.

Art. 31.

Als meerdere teams met een gelijk aantal punten op de eerste plaats eindigen, beslist het minste aantal tegen punten, is ook dat gelijk dan beslist het onderlinge resultaat. Is ook dat gelijk dan organiseert het bestuur een beslissingswedstrijd. Eindigt deze wedstrijd ook gelijk dan worden 5 penalty's genomen in de vorm van acquitstoten.

Is de stand na deze serie nog gelijk dan wordt er om en om gestoten totdat er een speler mist.

Wel met een gelijk aantal beurten.

Art. 32.

Het thuisspelende team is verplicht ervoor te zorgen dat de statuten en het huishoudelijk reglement van de MWBB in de wedstrijdlokaliteit aanwezig zijn en op eerste verzoek beschikbaar zijn ter inzage voor de teamleiders.

Art. 33.

In gevallen, waarin dit reglement niet voorziet of tweeërlei uitleg mogelijk is, beslist het bestuur.

SPELREGELS

Art. 1.

Begin van de partij: trekken voor de beginstoot, daarvoor uitgenodigd door de arbiter die de ballen in de beginstootpositie heeft gelegd.

Het trekken voor de beginstoot dient door beide spelers gelijktijdig en rechtstreeks van de bovenband te geschieden, zodanig dat de spelers met de aan hen toegewezen bal die band éénmaal raken. De speler wiens bal het dichtst bij de benedenband tot stilstand komt, mag bepalen aan wie de beginstoot wordt toegekend. De speler aan wie de beginstoot wordt toegekend, mag tevens als eerste het materiaal beproeven. (zie artikel 2) Raakt een van de spelers tijdens het trekken met de hem toegewezen bal een andere bal, meer dan één keer de bovenband of geen enkele keer de bovenband, dan bepaalt de andere speler aan wie de beginstoot wordt toegekend.

Komen de ballen, waarmee getrokken is, naar het oordeel van de arbiter op gelijke afstand van de benedenband tot stilstand, raken de ballen

elkaar zonder dat duidelijk is wie daaraan schuld is of raken beide ballen meer dan één keer of geen van beide de bovenband, dan wordt opnieuw getrokken voor de beginstoot.

De speler aan wie de beginstoot wordt toegekend, speelt met de ongemarkeerde bal. De andere speler speelt met de gemarkeerde of gele bal.

Art. 2.

Iedere speler mag gedurende drie minuten het materiaal beproeven, direct na het trekken voor de beginstoot, voorafgaande aan elke door hem te spelen partij.

Art. 3.

Direct nadat het materiaal is beproefd, plaatst de arbiter de ballen als volgt in de beginpositie:

a: de rode bal op het bovenacquit;

b: de gemarkeerde of gele bal op het benedenacquit;

c: de (ongemarkeerde) speelbal op het rechteracquit, tenzij de speler aangeeft vanaf het linkeracquit te willen afstoten.

Art. 4.

Vanuit de beginpositie moet direct vanaf de rode bal worden gespeeld.

Art. 5.

Onder een carambole wordt verstaan het met de speelbal raken van beide andere ballen, nadat deze speelbal in beweging is gebracht door een met de pomerans eenmaal toegebrachte stoot.

Telt de arbiter een carambole geldig, dan mag de speler zijn beurt vervolgen, tenzij hij/zij het einde van zijn partijlengte heeft bereikt. Telt de arbiter een carambole niet geldig, dan is de beurt van de speler voorbij en is de andere speler aan de beurt, tenzij deze in de voorafgaande beurt de partij heeft beëindigd.

Een carambole is geldig nadat alle ballen tot stilstand zijn gekomen en geen van de navolgende fouten is/zijn gemaakt:

- uitgesprongen bal:.....het tijdens de uitvoering van een stoot uitspringen van één of meerdere ballen. Zie punt 7
- touché:..... het tijdens de uitvoering van een stoot aanraken van een van de ballen met de keu, anders dan met de pomerans, of onverschillig op welke andere wijze dan ook.
- indirect touché:.....het door de speler met opzet zo handelen dat hij een of meer ballen, zonder deze direct aan te raken, van plaats of loop doet veranderen.
- biljardé:.....het met de pomerans nog in contact zijn met de speelbal op het moment dat deze bal een andere

bal of de band raakt, of het op of langs de band of andere bal spelen, als de arbiter heeft aangegeven dat de speelbal vast tegen die band of bal ligt. (Beweegt de andere bal door het verliezen van het steunpunt dat de speelbal hem gaf, dan wordt dat niet als fout aangerekend)

- voeten los:.....het niet met tenminste één voet de vloer raken, op het moment dat de speler afstoot.
- merkteken:.....het op de omlijsting, band of speelvlak aanbrengen van een zichtbaar merkteken.
- verkeerde bal:.....het spelen met een andere bal dan de speelbal.
- bewegende ballen:het afstoten op het moment dat alle ballen, na het maken van de voorafgaande stoot, nog niet tot stilstand zijn gekomen.

Indien een bal caramboleert waarbij een van bovenvermelde fouten is gemaakt mag de arbiter deze niet goedkeuren en roept: "noteren" en geeft tevens de fout aan. De hieraan voorafgaande gemaakte caramboles worden genoteerd.

Stoot de speler tweemaal (reflex of expres) dan geeft de arbiter de speler een waarschuwing en plaatst de ballen in de positie van eerste aanraking.

Art. 6.

Ligt de speelbal vast tegen een van de andere ballen of tegen beide andere ballen - zulks ter beoordeling van de arbiter - dan heeft de speler de keuze uit:

- a) het laten plaatsen van alle ballen in de beginpositie. (zie punt 3 en 4)
- b) het spelen van losse band
- c) het spelen vanaf een niet vastliggende bal
- d) **het 'vrij'- spelen van zijn speelbal door een kopstoot** (massé of piqué)

Art. 7.

Een bal is uitgesprongen als deze buiten de houten omlijsting komt of buiten het biljart komt/springt of als de arbiter heeft geconstateerd dat deze de omlijsting heeft geraakt.

Springen één of meerdere ballen uit, dan dienen alle ballen in de beginpositie te worden geplaatst. (zie punt 3 en 4)

Art. 8.

Wanneer, afgezien van de speelbal, de beide andere ballen binnen de afgezette lijn in de hoeken terechtkomen, is de positie "**entree**" ingetreden. Nu mag nog slechts één carambole gemaakt worden binnen

de driehoek waarna de positie "**dedans**" ontstaat. Bij het maken van een 2de carambole dient één der beide aangespeelde ballen de driehoek te verlaten. Gebeurt dit niet, dan wordt dit als fout aangerekend en door de arbiter aangeduid met: "**reste dedans**". Indien één der aangespeelde ballen na het verlaten van de driehoek, wederom terugkeert in de driehoek, dan ontstaat weer de positie "**entree**".

"**A cheval**" is elke positie die niet "**entree**" of "**dedans**" is.

Bepalend is het raakpunt van de ballen met het laken. Ligt de bal op de lijn, dan geldt dit als in het betreffende hoekvlak.

Art. 9.

Gedurende de wedstrijd mogen de ballen beslist niet worden verwisseld.

Art. 10.

Heeft de arbiter voor een van de spelers de laatste te maken carambole van het voor deze speler vastgestelde aantal te maken caramboles geteld, dan is deze speler winnaar van de partij, ook al blijkt daarna dat door een fout in de tellijst deze speler te weinig caramboles heeft gemaakt. Indien deze speler een beurt meer heeft gebruikt dan de andere speler, dan heeft de andere speler nog recht op de gelijkmakende beurt. Hiervoor plaatst de arbiter de ballen in de beginpositie. (zie punt 3 en 4.) Behaalt de andere speler in de gelijkmakende beurt eveneens het voor hem vastgesteld aantal te maken caramboles, dan is de partij gelijk geëindigd.

ARBITRAGE EN TELLING.

Art. 1.

Het thuisspelende team wijst uit dit team een arbiter aan voor elke te spelen partij.

Art. 2.

De arbiter controleert het materiaal en de speeltafel (zijn de hoeken op het biljart getekend). Verder zorgt hij ervoor dat de partij voor beide spelers zo optimaal als mogelijk verloopt, zonder vooroordelen en/of partijdigheid voor een van de spelers.

De arbiter is voor deze partij in zijn geheel verantwoordelijk en voor zover aanwezig, ook voor de stand op het scorebord.

De spelers moeten zich aan de beslissingen van de arbiter houden. Een protest is alleen mogelijk als een speler met een verkeerde bal speelt en de arbiter dit niet constateert.

Alleen de tegenstander en/of een der beide schrijvers mag dit aan de arbiter kenbaar maken.

Art. 3.

De arbiter is verplicht voor iedereen duidelijk verstaanbaar te arbitreran.

Art. 4.

De twee schrijvers zijn verplicht gedurende de hele wedstrijd bij elkaar aan een tafel te gaan zitten. Zulks kort bij het biljart om een goed overzicht te hebben van wat er tijdens de wedstrijd gebeurt. De schrijvers moeten luid en duidelijk melden dat een speler nog slechts 5 caramboles verwijderd is van het aantal caramboles dat hij moet spelen.

Art. 5.

Het bestuur van de MWBB heeft het recht om tijdens de competitie het tellen en/of schrijven van betreffende partijen op zich te nemen.

Art. 6.

Fouten die ontstaan door handelingen van derden kunnen de spelers niet worden aangerekend.

Zijn door een dergelijk geval de ballen verplaatst, dan zal de arbiter deze ballen zo nauwkeurig mogelijk in de oorspronkelijke positie terugplaatsen.

Art. 7.

Gedurende een wedstrijd heeft de arbiter het recht de partij kortstondig te schorsen.

Art. 8.

De arbiter of een der beide teamleiders/ster hebben het recht een wedstrijd te staken bij ernstige ordeverstoringen. De teamleider/ster dit onmiddellijk te melden aan de competitieleider.

Art. 9.

De arbiter dient ervoor te zorgen dat de speler, die niet aan stoot is, op de daarvoor bestemde plaats gaat zitten c.q. plaatsneemt.

Art. 10.

De arbiter dient ervoor te zorgen dat de beide spelers zo min mogelijk worden gehinderd.

Worden gelijktijdig twee of meer partijen gespeeld dan dient de arbiter zich zodanig te gedragen dat ook de spelers van die andere partij zo min mogelijk door hem worden gehinderd.

Art. 11.

Voor en tijdens de uitvoering van een stoot dient de arbiter zich zodanig op te stellen dat hij op de best mogelijke manier kan vaststellen of de speler de spelregels naleeft en kan constateren of een carambole al dan niet wordt gemaakt.

LOKALITEITEN.

Art. 1.

De thuisclub zorgt voor orde en rust gedurende de wedstrijd.

Art. 2.

Een wedstrijd mag niet worden onderbroken voor een rookpauze. Evenals het gebruik van mobiele telefoons. Men dient deze uit te schakelen. Is dit niet mogelijk omdat u bereikbaar moet zijn, meldt dit dan aan de arbiter en aan uw tegenstander.

Art. 3.

Is bij aanvang van de wedstrijd een van de spelers zodanig onder invloed dat hij/zij de partij niet volgens de voorgeschreven wedstrijdregels kan spelen dan is zijn teamleider hiervoor verantwoordelijk. De teamleider moet hem het deelnemen aan de wedstrijd ontzeggen. Mocht dit niet gebeuren en er wordt melding van gemaakt dan zal het bestuur een of beide partijen horen en hierover een uitspraak doen. Er kan een schorsing en/of een boete opgelegd worden.

MATERIALEN.

Art. 1.

Een biljart, afmeting 230 bij 115 cm (wedstrijdbiljart) of 210 bij 105 cm (klein biljart), dient zuiver waterpas te staan, verwarmd te zijn en voldoende verlicht te zijn. Het laken en de ballen dienen van deugdelijke kwaliteit te zijn. De zgn. "driebandenballen" (met stippen) mogen voor libre en kader niet gebruikt worden.

Art. 2.

De hoeken van het biljart moeten worden afgetekend met krijt in gelijkbenige driehoeken van 17 cm. (wedstrijd- en klein biljart)
Bij het spelen met de grote hoek (alleen op een wedstrijdbiljart) is de afmeting van de hoeken 57,5 x 28,75 cm.

Art. 3.

Op de biljarts dienen de acquits duidelijk te zijn aangegeven.
Onder acquit wordt verstaan:
a) het benedenacquit: het middelste acquit op de afstootlijn.

- b) het linkeracquit : het acquit links naast het benedenacquit.
- c) het rechteracquit : het acquit rechts naast het benedenacquit.
- d) het middenacquit : het middelste acquit op de lengte-as.
- e) het bovenacquit : het acquit het dichtst bij de bovenband.

DRIEBANDEN - KLEIN.

Art. 1.

Direct nadat het materiaal is beproefd, plaatst de arbiter de ballen als volgt in de beginpositie:

- a. de rode bal op het bovenacquit.
- b. de gemerkte bal op het benedenacquit.
- c. de speelbal moet op het rechteracquit worden geplaatst, tenzij de speler uitdrukkelijk vanaf het linkeracquit wenst af te stoten.

Art. 2.

Vanuit de beginpositie moet direct vanaf de rode bal worden gespeeld.

Art. 3.

Bij het driebanden dient de speelbal alvorens deze de tweede aanspeelbal raakt ten minste drie - al of niet dezelfde - banden te hebben geraakt. Ligt de speelbal vast tegen een band dan telt die band niet mee. De arbiter annonceert in dit geval: "vast van band".

Art. 4.

Raakt de speelbal de tweede aanspeelbal zonder dat daarvoor drie banden zijn geraakt, dan wordt dat als fout aangerekend, aangeduid met geen band, één band of twee banden, dit naar gelang van het aantal banden dat de speelbal wel heeft geraakt.

Art. 5.

Ligt de speelbal vast tegen een of beide andere ballen, dan mag de speler kiezen uit:

- a. het spelen vanaf een niet vastliggende bal of via een of meer banden tegen welke de speelbal niet vastligt;
- b. het spelen van losse band
- c. het lossen van zijn speelbal door een kopstoot (massé / piqué);
- d. het op de acquit laten plaatsen van zijn speelbal en de daaraan vastliggende bal, eventueel alle ballen als de speelbal tegen beide andere ballen vastligt en wel;
  - de rode bal op het bovenacquit;
  - de speelbal op het beneden middenacquit;
  - de andere bal op het middenacquit.

Is het voor de vastliggende bal aangewezen acquit versperd, dan wordt

die bal geplaatst op het acquit aangewezen voor de bal die dat acquit versperd.

Art. 6.

Springen een of meer ballen uit, dan dien(t)en alleen de uitgesprongen bal(len) op de acquit(s) te worden geplaatst zoals is omschreven in punt 5d vanaf alinea 3.

Vastgesteld op de algemene vergadering d.d. 15 mei 2009.